

การพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน
ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
DEVELOPMENT OF OPERATIONAL STRATEGIES TO PROMOTE AND DEVELOP
ORGANIZATIONAL STRENGTH CHILDREN' S STUDENT COUNCIL YOUTH IN SCHOOL
IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 1
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

ศรายุทธ ธิศรีชัย*
Sarayut Thisrichai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) เพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 201 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ $PNI_{modified}$

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง และ 35 วิธีดำเนินการ และ 3) ผลการประเมินผลการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์การดำเนินงานองค์กรสถานักเรียน/ การส่งเสริมภาวะผู้นำนักเรียน

*รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current and desired conditions of promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Office of the Basic Education Commission; 2) to develop strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Office of the Basic Education Commission; and 3) to evaluate the results of implementing the strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Office of the Basic Education Commission. This research employed a mixed-methods approach. The sample consisted of 201 participants. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and PNI_{modified} .

The research findings revealed that: 1) the current condition of promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1 was at a high level overall, while the desired condition was at the highest level overall; 2) the strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions comprised 4 main strategies, 9 sub-strategies, and 35 implementation methods; and 3) the overall evaluation of the implementation of the strategies for promoting and developing the strength of student council organizations for children and youth in educational institutions was at a high level.

Keyword : Student Council Organization Management Strategy/ Student Leadership Promotion

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกในการหล่อหลอมให้ผู้เรียนรู้จักหน้าที่ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลัก ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

หากแต่ในสถานการณ์ปัจจุบันการไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงได้แพร่กระจายไปสู่ানাประเทศมากขึ้น ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นของคนในสังคมมีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความไม่สงบ ประชาชนมีความหวาดระแวงและขาดความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินประเทศขาดความมั่นคงและความสงบสุข อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศได้รับผลกระทบ ระบบการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ประชาชนสามารถคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล เข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยก รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีและสมานฉันท์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนขาดความรับผิดชอบต่อความตระหนักรู้และการปฏิบัติตนในสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ต้องพึงมีและปฏิบัติให้เหมาะสมถูกต้องควบคู่กันไป ดังนั้นสำหรับเด็กวัย 13 - 25 ปี แนวทางการแก้ไขปัญหการพัฒนาเด็กและเยาวชน จำเป็นต้องมีการป้องกันปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา การป้องกันปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในและนอกสถานศึกษา การเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากสื่อออนไลน์ การแสดงออกทางการเมืองของนักเรียน (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2564)

งานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของเด็กนักเรียน สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดตั้งองค์กรสภาเด็กนักเรียนในสถานศึกษา และส่งเสริมพัฒนา ยกระดับการมีส่วนร่วมของนักเรียนในสถานศึกษา เนื่องจากสถานักเรียนเปรียบเสมือนเวทีสำหรับฝึกให้นักเรียนเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คือ รู้จัก การเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และเป็นประโยชน์ในการปกครองโดย แบ่งเบาภาระของครูได้เป็นอย่างมาก (สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล และขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 67 โรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ จัดการศึกษาวิถีใหม่ บนพื้นฐานความหลากหลาย สู่เป้าหมายความเป็นหนึ่ง โดยเฉพาะในพันธกิจด้านจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและด้านจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จะเห็นได้ว่าเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักหน้าที่ มีความพร้อมในการพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นพลโลกที่เข้มแข็ง

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางเชิงรุกในการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก และพร้อมที่จะรับมือต่อความเสี่ยงที่จะนำความเสียหายมาสู่สถานศึกษาและผู้เรียน ภายใต้แนวคิดพลเมืองที่เข้มแข็ง เนื่องจากเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเข้าสู่ความเป็นสากลของโลกในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 67 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานส่งเสริมประชาธิปไตย โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน จากนั้นทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out) แล้ววิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient reliability) ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ จากสูตร $PNI_{modified}$ เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม จากการวิเคราะห์ SWOT

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา โดยร่างเป็นกลยุทธ์ฉบับที่ 1 และจัดทำตาราง TOWS Matrix จากนั้นนำ SWOT ที่วิเคราะห์มาใส่ตาราง TOWS โดยเรียงลำดับ PNI_{modified} ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามจากมากไปน้อย จากนั้นนำมาจับคู่เพื่อกำหนดกลยุทธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก นำร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 1 ที่ได้ไปตรวจสอบความเหมาะสม เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินกลยุทธ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) แล้วนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขเป็นร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 2 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 2 ในด้านการนำไปใช้เพื่อพัฒนาไปสู่กลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อบนนโยบายและกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

5.2 จัดทำเอกสารคู่มือนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

5.3 จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนแกนนำองค์กรสถานักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 4 โครงการ 12 กิจกรรม

5.4 ประเมินความพึงพอใจการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน คือ 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ 2) ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม 3) ผลการพัฒนากลยุทธ์จากการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix และ 4) ผลการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1) ผลผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

1.1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในตามการส่งเสริมพัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ในภาพรวม การส่งเสริมพัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สนับสนุนการจัดตั้งสถานศึกษาในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และระดับชาติ ($\bar{X} = 4.416$, S.D.=0.49) รองลงมาคือ ติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.399$, S.D.=0.496) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.364$, S.D.=0.479)

สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.667$, S.D.=0.491) รองลงมาคือ ติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.638$, S.D.=0.494) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.458$, S.D.=0.496)

1.2 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า สภาพปัจจุบันของการส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.354$, S.D.=0.502) รองลงมาคือ ด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 4.351$, S.D.=0.504) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ($\bar{X} = 4.332$, S.D.=0.483)

สภาพที่พึงประสงค์ของการส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านสภาพสังคม ($\bar{X} = 4.548$, S.D.=0.489) รองลงมาคือ ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ($\bar{X} = 4.532$, S.D.=0.491) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.520$, S.D.=0.505)

2) ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

2.1 จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวมการส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานศึกษา

เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ ($PNI_{modified} = 0.062$) รองลงมาคือ ติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ($PNI_{modified} = 0.054$) ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ สนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และ ระดับชาติ ($PNI_{modified} = 0.043$)

2.2 จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กร สถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวม จำแนกตามรายคุณลักษณะภาวะผู้นำนักเรียนพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ($PNI_{modified} = 0.060$) รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ($PNI_{modified} = 0.056$) ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด คือ ด้านความซื่อสัตย์ ($PNI_{modified} = 0.046$)

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ SO/ST/WO/WT ของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา

การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา	การเมืองและนโยบายของรัฐ (P)	สภาพเศรษฐกิจ (E)	สภาพสังคม (S)	เทคโนโลยี (T)
1. ส่งเสริม พัฒนาสร้างความเข้มแข็ง องค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา	ST	ST	ST	ST
2. สนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และระดับชาติ	SO	SO	SO	SO
3. ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ	WO	WO	WO	WO
4. ติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน	WT	WT	WT	WT

3) ผลการพัฒนากลยุทธ์จากการวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix

ผู้วิจัยได้รวมแนวกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง และ 35 วิธีดำเนินการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

**กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการและสมัชชานักเรียนในทุกระดับ
ให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 8 วิธีดำเนินการ รายละเอียดดังนี้**

กลยุทธ์รองที่ 1.1 การพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

วิธีดำเนินการ

1.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาจัดทำคู่มือการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียน

1.1.2 พัฒนาตัวอย่างกิจกรรมสถานักเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ การมีวิสัยทัศน์แห่งผู้นำ และทักษะการแก้ปัญหา

1.1.3 จัดการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียนทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ

1.1.4 สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากรการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาผู้นำนักเรียนในการเข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียนในทุกระดับ

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ส่งเสริมสถานักเรียนของโรงเรียนดำเนินโครงการที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

วิธีดำเนินการ

1.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.2 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาเผยแพร่แก่สถานศึกษาในสังกัด

1.2.3 จัดกิจกรรมลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมสถานักเรียนที่หลากหลาย

1.2.4 รวบรวม วิธีปฏิบัติและนวัตกรรมที่เป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อเผยแพร่ต่อสถานศึกษาในสังกัดและสาธารณชน

**กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมการสร้างคามเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา
ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 7 วิธีดำเนินการ รายละเอียดดังนี้**

กลยุทธ์รองที่ 2.1 ส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างคามเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการ

2.1.1 ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการสร้างคามเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษาตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจ และชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน

2.1.2 เสริมพลังอำนาจในการสร้างผู้นำนักเรียน และผู้นำครู เพื่อเป็นแกนนำในการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

2.1.3 เพิ่มช่องทางในการสื่อสารผ่านระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร (ICTs) และสื่อสังคมเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานร่วมกัน การประสานความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา

2.1.4 จัดเวทีเสวนาให้กับผู้นำสถานักเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทุกระดับ

วิธีดำเนินการ

2.2.1 สนับสนุนการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียน

2.2.2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม พัฒนาการกิจกรรมสถานักเรียน และสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.2.3 สนับสนุนการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูจัดกิจกรรมสถานักเรียน และจัดทำแผนบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์หลักที่ 3 ยกระดับการสนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง 5 วิธีดำเนินการ รายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 3.1 สร้างเครือข่ายสถานักเรียนกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

วิธีดำเนินการ

3.1.1 จัดกิจกรรมให้ผู้นำนักเรียนจากสถานศึกษาในสังกัด ได้มีโอกาสสร้างเครือข่าย สัมพันธภาพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3.1.2 จัดทำแพลตฟอร์มการเผยแพร่ผลงาน และผลการดำเนินการกิจกรรมสถานักเรียนต่อสาธารณชน

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ส่งเสริมการจัดประชุมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ

วิธีดำเนินการ

3.2.1 สนับสนุนการจัดประชุมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

3.2.2 จัดตั้งคณะกรรมการสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีปฏิทินการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

3.2.3 ส่งเสริมให้สถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำนักเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 4 ปรับปรุงการติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง 15 วิธีดำเนินการ มีรายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์รองที่ 4.1 ส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อพัฒนาการดำเนิน กิจกรรมสถานักเรียนตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

วิธีดำเนินการ

4.1.1 ประชุมวางแผนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

4.1.2 พัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ศักขานิเทศก์ หรือเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน

4.1.3 พัฒนาระบบสารสนเทศในการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน

4.1.4 ดำเนินการติดตาม กำกับ ดูแล ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน อย่างน้อยปี การศึกษาละ 2 ครั้ง

4.1.5 การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) หลังสิ้นสุดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ โดยให้ครูและนักเรียนได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสถานักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 4.2 สนับสนุนการเผยแพร่ต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่น

วิธีดำเนินการ

4.2.1 กำหนดคณะกรรมการดำเนินงาน และจัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินงาน

4.2.2 จัดการประกวดโรงเรียนต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่นเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องโรงเรียนที่มีการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนที่เป็นแบบอย่างได้

4.2.3 การสนับสนุนจัดทำสื่อวีดิทัศน์ ถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนเผยแพร่ต่อสาธารณชน

4.2.4 จัดทำเอกสารและสื่อดิจิทัลเผยแพร่ แนวทางจัดกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

4.2.5 กิจกรรมเวทีเสวนาและเปลี่ยนความคิดเห็นแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียน

4.2.6 การประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมสถานักเรียน

4.2.7 การนำผลการประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงวางแผนการดำเนินงานต่อไป

กลยุทธ์รองที่ 4.3 พัฒนาระบบสรุปรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียน ระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

วิธีดำเนินการ

4.3.1 จัดทำรูปแบบการรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการดำเนินงาน และสะท้อนให้เห็นแนวทางการพัฒนา

4.3.2 พัฒนาระบบการรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียนในรูปแบบออนไลน์

4.3.3 จัดทำระบบการรายงานในลักษณะบูรณาการ โดยครอบคลุมคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

จากกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง 35 วิธีดำเนินการ ทำให้สรุปเป็นแผนภาพกลยุทธ์ โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

**กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน
เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา**
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพที่ 1 อธิบายแผนภาพของกลยุทธ์การบริหารงานส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแผนภาพวงกลมชั้นที่ 1 ตรงกลาง รูปวงกลมชั้นที่ 2 แบ่งเป็น 4 ส่วน สู่ถึงกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย **กลยุทธ์หลักที่ 1** พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการและสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ **กลยุทธ์หลักที่ 2** ส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา **กลยุทธ์หลักที่ 3** ยกระดับการสนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียน ในสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา **กลยุทธ์หลักที่ 4** ปรับปรุงการติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการดำเนินงาน ส่วนรูปวงกลมชั้นที่ 3 แบ่งเป็น 9 ส่วน สู่ถึงกลยุทธ์รอง 9 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์รองที่ 1.1 การพัฒนาการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ส่งเสริมสถานักเรียนของโรงเรียนดำเนินโครงการที่สร้างสรรค์และเป็น

กลยุทธ์รองที่ 2.1 ส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

กลยุทธ์รองที่ 2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทุกระดับ

กลยุทธ์รองที่ 3.1 สร้างเครือข่ายสถานักเรียนกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

กลยุทธ์รองที่ 3.2 ส่งเสริมการจัดประชุมสถานักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ

กลยุทธ์รองที่ 4.1 ส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อพัฒนาการดำเนิน กิจกรรมสถานักเรียนตามคุณลักษณะผู้นำนักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 4.2 สนับสนุนการเผยแพร่ต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่น

กลยุทธ์รองที่ 4.3 พัฒนาระบบสรุปรายงานผลการดำเนินการสถานักเรียน ระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

4) ผลการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

การประเมินผลการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า มี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน แกนนำสถานักเรียนฯ และความพึงพอใจต่อการวิธีการดำเนินงานตามกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด คือ กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา สามารถดำเนินการได้ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย 3 ประเด็น คือ 1) จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา 2) กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา และ 3) ผลการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

1. จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคามของการดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนสถานักเรียนเพื่อช่วยพัฒนาเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เป็นพลเมืองดีที่มีวินัยในตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต เชื่อมั่นในตนเอง เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม พุดเป็น ฟังเป็น คิดเป็น ทำเป็น มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ยกย่องผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี เป็นผู้หน้าที่ดี เป็นผู้ตามที่ดี และปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมแวดล้อมได้ดี กิจกรรมสถานักเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ และเป็นกลไกสำคัญให้นักเรียนเห็นคุณค่าของ

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และเพื่อการพัฒนาสังคมในโรงเรียนให้เป็นสังคมประชาธิปไตย เป็นกระบวนการในการพัฒนา ศักยภาพการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีเป็นเวทีให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและประสบการณ์

ตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาล สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุขเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปลูกฝังจิตวิญญาณประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาลให้แก่ นักเรียน (วีระศักดิ์ วงศ์นาแค, 2563)

2. กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบัน พบว่า การประกวดแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียนมิให้เห็นเด่นชัดในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนในระดับเขตพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด ซึ่งยังไม่สามารถสะท้อนการดำเนินงานสถานักเรียนในบริบทที่แตกต่างกันได้อย่างเด่นชัด สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรปราการ (2560) ที่พบว่า จากการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีโรงเรียนหลายแห่งและหลายระดับจะประสบผลสำเร็จทางด้านกิจกรรมสถานักเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับชาติหรือระดับงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติก็ตาม จากการประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมสถานักเรียนในวาระต่าง ๆ พบว่า ยังมีปัญหาในการดำเนินงานสถานักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับองค์กรสถานักเรียนนั้นเป้าประสงค์เป็นไปเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำให้กับนักเรียนไปพร้อมกัน ดังนั้นโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้นำนักเรียนจึงควรพัฒนาวิธีการดำเนินงานสถานักเรียนและพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำนักเรียนที่ดีไปพร้อมกันด้วย สอดคล้องกับ ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ (2563) ที่กล่าวว่าการก้าวเข้าสู่สังคมยุค 4.0 ของประเทศไทยนั้นมีความต้องการผู้นำที่มีศักยภาพ และมีภาวะผู้นำที่ดีซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ทันต่อการกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ในการพัฒนาประเทศให้ไปสู่ความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยกำลัง ที่สำคัญซึ่งเป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมและมีพลังในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างสร้างสรรค์ไปสู่การเปลี่ยนแปลง ซึ่งการพัฒนาบุคคลให้มีศักยภาพและมีภาวะผู้นำนั้นจำเป็นต้องได้รับปลูกฝัง และพัฒนาให้ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพตั้งแต่วัยเด็ก

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับการสนับสนุนการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินงานสถานักเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น การมีส่วนร่วมจากทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกเป็นเรื่องสำคัญ เพราะภาคีเครือข่ายด้านต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินงานสถานักเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยทั้งในส่วนการช่วยเหลือด้านทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ และองค์ความรู้ต่าง ๆ และช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำให้เกิดแก่นักเรียนอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับ เลิศพร อุดมพงษ์ (2564) สถานักเรียนเป็นสถาบันทางการเมืองหนึ่งในสถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับทุกสังกัด ที่สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจทักษะและการตระหนักรู้ในความเป็นประชาธิปไตย ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานักเรียน โดยการจำลองระบบการเมืองใหญ่ มาทำเป็นแบบฝึกหัดให้นักเรียนได้ฝึกฝน ได้เรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลองในรูปแบบต่าง ๆ ทุกกระบวนการของสถานักเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับปรุงการติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ด้วยในปัจจุบันพบว่า ระบบการติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และรวบรวมผลการดำเนินงานในการดำเนินกิจกรรม

สถานักเรียนที่ส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำนักเรียนในด้านต่าง ๆ ยังขาดการเชื่อมโยงจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดยังไม่สามารถพัฒนาระบบโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการรายงานสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม ทั้งจำนวนนโยบาย ภารกิจ และโครงการจำนวนมากทำให้การให้ข้อเสนอแนะและกำกับดูแลจึงไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ส่งผลให้ครูผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจ หรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสถานักเรียนซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

3. ผลการนำกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา เนื่องจากคู่มือได้พัฒนา แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนแกนนำองค์กรสถานักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนไว้อย่างหลากหลาย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน และมุ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี และส่งเสริมคุณลักษณะผู้นำที่ดีอย่างรอบด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ควรต้องกำหนดแนวทางดำเนินการเชิงรุกในกลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาการส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ อย่างเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรเพื่อส่งเสริม พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรสถานักเรียน เด็ก เยาวชนในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนาคู่มือการดำเนินการแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศโรงเรียนต้นแบบกิจกรรมสถานักเรียนดีเด่น

2.2 ควรมีการศึกษาพัฒนาเพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม โครงการ และสมัชชานักเรียนในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2564). รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2563. ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ. (2563). การพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา].
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). นวัตกรรมและสื่อในการจัดการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 9(1), 560-581.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เลิศพร อุดมพงษ์. (2564). การศึกษาบทบาทและแนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 19(3), 29-47.
- วีระศักดิ์ วงศ์นาแค. (2563). แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(8), 283-295.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2560). รายงานผลการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน ประจำปีการศึกษา 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา**. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579**. บริษัท พรักหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **คู่มือการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมสถานักเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.